

Wandeling rondom Huis Wylerberg

Schuin tegenover Rijksstraatweg 307 gaat u het pad in, dat na enkele flauwe bochten op enige afstand links zicht biedt op Huis Wylerberg. U loopt rechtdoor totdat u linksaf kunt en in een brede boog om Huis Wylerberg heen loopt, steeds links aanhouden. U komt weer op de Rijksstraatweg. Hieronder enige informatie in afwisseling met het lopen en kijken.

Otto Bartning Architect van expressionistische bouwwerken.

Marie Hiby is in 1867 geboren als rijke erfgename van familiekapitaal zowel van de fam. Hiby als Stein, verworven in het Ruhrgebied. Haar vader was een socialistisch denker [bevriend met Karl Marx] en gaf zijn twee dochters een kosmopolitische opvoeding. De kinderen mochten met iedereen uit de omgeving omgaan. Haar tantes studeerden al en dat was voor de 19e eeuw vooruitstrevend. Zijzelf ging ook naar een internaat voor meisjes uit welgestelde kringen in Brussel en ging later naar Birmingham als au pair zorgen voor de kinderen van een vriend van haar ouders. Eenmaal terug leert ze haar man kennen: Schuster. Na enkele jaren gaan ze met hun dochter Alice in Elzas Lotharingen wonen. Na W.O.I wordt dit gebied echter van Frankrijk, het huis wordt onteigend. De fam. Schuster verhuist naar Berlijn. De moeder van Marie sterft en zij erft van haar het landgoed Wylerberg. In Berlijn leren ze de architect Otto Bartning kennen en Marie vraagt hem Huis Wylerberg te ontwerpen.

Haar man wordt ernstig ziek en sterft in 1921 in Berlijn.. Marie zet haar plannen met Huis Wylerberg voort. Het landgoed bestond destijds uit heuvelende weilanden met uitzicht op het Wylermeer. Dieper de heuvels in waren de bossen en de Duivelsberg. Dit behoorde ook tot het landgoed. Wat valt je op aan het huidige landschap? [*]

Marie Hiby had al jong Helene Müller leren kennen tijdens haar school in Düsseldorf. Ze blijven [getrouwd met Schuster en Kröller] altijd bevriend en delen hun interesse in de beeldende kunst. Marie koos voor Otto Bartning als expressionistisch architect, die in zijn gebouwen verwijst naar het onzichtbare: dat deel van de werkelijkheid dat net zoals een ijsschots onder water blijft. Bekijk de bouw nauwkeuriger in detail – wat valt je op? [**]

Marie Schuster Hiby maakte in Berlijn ook kennis met kunstkenner en liet zich door hen adviseren t.a.v. de kunstwerken. Ze nodigde verschillende kunstenaars uit om op het landgoed te komen werken en vele logeerden dan in Startjeshof. Marie verzuchtte wel eens dat ze maar weer eens op reis moest om de kunstenaars te doen vertrekken. Toen het Nazisme opkwam en veel kunst als Entartet werd beoordeeld, bleef zij beschermvrouwe voor deze kunstenaars. Ze hield van de vriendschappen met de expressionistische kunstenaars qua architectuur – schilderkunst en muziek. Haar dochter krijgt een relatie met Else Kraus, pianiste van expressionistisch werk met name van Schönberg. Samen gaven zij concerten in Huis Wylerberg.

Malcolm Graham Christie was het petekind van Marie uit de tijd dat ze in Birmingham als au pair werkte. Zij hebben altijd contact gehouden. Hij kwam regelmatig op Huis Wylerberg.

Herman Göring kwam niet in huis Wylerberg, maar tijdens WOII is Göring opgevangen door Marie, toen zijn vliegtuig neerstortte in de buurt van Metz. De foto's uit de tijd lagen altijd 'toevallig' zichtbaar als er controle was door Nazi officieren. De foto's en de Nazi vlag, die er bij controles wapperde, waren een dekmantel voor Marie's activiteiten. Kun je vermoeden welke geruchten er destijds rond gingen? [***]

Zij bleef bevriende kunstenaars ondersteunen door hun Entartete Kunst te kopen en hen te blijven uitnodigen. Ook hielp ze enkele Joden met behulp van de boswachter de Duits- Nederlandse grens over.

Waarschijnlijk wist ze ook dat Malcolm Graham Christie een spion was voor de geallieerden en haar netwerk gebruikte.

Tijdens de bevrijding wordt Huis Wylerberg leeggeroofd door geallieerden en naar zeggen van destijds ook door eigen bedienden. Na WOII wordt ze gedwongen naar Kamp Vught gebracht zoals alle Duitsers, slechts kort weliswaar, maar onterecht. Bij thuiskomst is Huis Wylerberg geplunderd – geruïneerd, de kozijnen zijn opgestookt tijdens de koude winter, alle schilderijen zijn gestolen. Ze woont de laatste jaren in het huisje aan de oprijlaan en sterft in 1949.

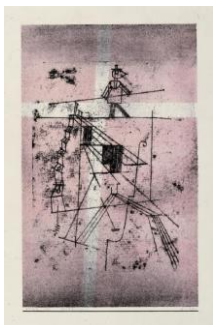
Het gebied Wylerberg wordt weliswaar van Nederland, maar Else Kraus en Alice Schuster komen er na haar dood wonen en knappen het huis enigszins op. Ze geven er concerten, Else als pianiste en Alice als zangeres. In 1966 verkopen ze het huis aan de Nederlandse staat en vertrekken naar het Lago Maggiore in Italië. *Hierna valt het doek over deze plaats waar kunst en cultuur een thuis vonden.* [Wouter Weijers/Ron Manheim in *Huis Wylerberg* 1988] Het huis wordt eerst benut als kindertehuis (Stg Terwindt), later door natuurorganisaties (Vereniging Nederlands Cultuurlandschap en Sovon). Deze huren het huis tot op heden van Staatsbosbeheer. In 1985 wordt Huis Wylerberg erkend als Rijksmonument.

[*] Het wijdse uitzicht van destijds is nu minder.

[**] Scherpe hoeken van het hoofdgebouw – stervormig.

Vanuit de lucht lijkt het huis alsof een kristal op de heuvels is gelegd.

[***] De zus van Marie's moeder was gehuwd met een Göring, diens broer is de vader van Herman Göring. Dus geen familie!

Wylerbergkring